

Beleidsplan Voor- en vroegschoolse Educatie 2011-2014

...‘en nu is het OKE’

Inhoudsopgave:

I	Inleiding	
2	Ontwikkelingen VVE-beleid	
2.1	Landelijk beleid	4
2.2	Wat betekent dit voor gemeenten	4
3	Lokaal VVE-beleid 2006-2010	
3.1	Algemeen	6
3.2	Kaderstelling lokaal beleid 2006-2010	6
4	Financiën	6
5	Monitoring	7
6	Taken, verantwoordelijkheden, procedures	7

Bijlagen:

- Beleidsregel "Subsidieverstrekking Voorschoolse Educatie"
- Uitvoeringsprogramma VVE 2011-2014

1. Inleiding

Het onderwijsachterstandenbeleid is er op gericht om onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij jonge kinderen op te sporen en te bestrijden. Doelstelling is gericht op het zo vroeg mogelijk en effectief aanpakken van achterstanden. Om dit te bewerkstelligen is het wetsvoorstel OKE 6 juli 2010 vastgesteld. Het wetsvoorstel OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) wijzigt meerdere wetten. Het doel van OKE is om de taalontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren en de kwaliteitseisen van de peuterspeelzalen te verbeteren.

Een goede taalvaardigheid is een van de basisvaardigheden die iedere leerling behoort te bezitten. Dat is nog niet bij iedere leerling het geval.

Goed onderwijs is de sleutel tot maatschappelijk succes. Met die overtuiging heeft onze gemeente de afgelopen jaren een nieuw lokaal onderwijsbeleid ontwikkeld. Met de totstandkoming van de lokale educatieve agenda proberen wij, samen met alle lokale partners een nieuwe impuls te geven aan het lokaal onderwijs en jeugdbeleid. Eén van de speerpunten in het educatieve beleid is de Voor- en Voegschoolse Educatie (VVE).

De harmonisatie van de wet- en regelgeving van peuterspeelzalen met die van kindercentra zorgt voor een kwaliteitsimpuls. Hierdoor worden peuterspeelzalen in een betere positie gebracht om zich als laagdrempelige voorziening al dan niet met voorschoolse educatie te kunnen handhaven. Voorschoolse voorzieningen en scholen moeten in staat worden gesteld om op een goede wijze inhoud te geven aan VVE-activiteiten. Dit betekent dat wij het primaat voor het vormgeven van het uitvoeringsbeleid nadrukkelijk bij de scholen en voorschoolse instellingen leggen. Niet de overheid bepaalt de vormgeving van de uitvoering, maar de vakkennis van de scholen en de instellingen. De verantwoordelijkheid voor 'hoe-dit-aan-te-pakken', kortweg de '**hoe-vraag**', ligt daarmee vooral bij de scholen en instellingen. In goed overleg en met de besturen en overige beleidssectoren zullen wij de scholen en instellingen zodanig faciliteren en ondersteunen, dat zij ook daadwerkelijk in staat zijn om die uitdaging op te pakken. De VVE activiteiten welke gestart zijn in het voorschoolse traject, moeten natuurlijk een vervolg krijgen in het voegschoolse deel van het basisonderwijs. De speciale aandacht, welke sommige kinderen behoeven zal ook daar gerealiseerd dienen te worden. Een doorgaande lijn op de ontwikkelgebieden, aanpak, observatie, uitvoering en registratie is in dat licht een noodzaak.

De overheid

Wij zullen als gemeente met ons onderwijsbeleid sturen op doelen, maar we beseffen dat veel van onze inhoudelijke beleidsintenties gelijk oplopen met die van het rijk als grootste financier. Als gevolg daarvan is het ook niet realistisch dat wij als gemeente alleen sturen op opbrengsten. De onderwijsproducten, zoals bijvoorbeeld de inspanningen gericht op het beheersen van de Nederlandse taal, zijn immers een samenspel van activiteiten die deels met rijks geld en deels met gemeentegeld zijn gefinancierd. Enige bescheidenheid is dan ook op zijn plaats als het gaat om rekenschap vragen en afrekenen op resultaten. In dit onderwijsplan schetsen wij de inhoudelijke doelstellingen op hoofdlijnen en bepalen daarmee de 'wat-aan-te-pakken-vraag', kortweg de '**wat-vraag**' voor het VVE-beleid.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur,

drs. B.J.A. Roks
Wethouder van Onderwijs
Etten-Leur, december 2010

2. Ontwikkelingen VVE-beleid

2.1 Landelijk beleid

Op 6 juli 2010 is het wetsvoorstel Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (**OKE**) aangenomen. De wet treedt in werking per 1 augustus 2010, maar in een algemene maatregel van bestuur is een overgangperiode tot 1 januari 2011 opgenomen. De wet OKE wijzigt drie wetten:

Wet Kinderopvang.

Invoering van de volgende kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie:

- leidster-kindratio: één beroepskracht mag maximaal acht kinderen begeleiden
- Maximaal een groep van 16 kinderen (waarop dus twee beroepskrachten moeten staan)
- Opleidingsniveau van de leidsters: minimaal SPW3-niveau of equivalent en scholing in het werken met een VVE-programma
- Voorschoolse educatie aan doelgroep is minimaal vier dagdelen of 10 uur per week
- Personeel dat voorschoolse educatie verzorgt wordt verplicht om, naast minimaal PW3 opgeleid te zijn, een aanvullende nascholing te volgen voor het werken met een VVE-programma
- Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven moeten met schoolbesturen afspraken maken over de wijze waarop zij de gegevens over de ontwikkeling van een kind aan de basisschool overdragen.
- In de vroegschoolse aanpak worden de gegevens een leidraad voor een vervolgetraject. Afstemming en facilitering worden in de VoPo groep uitgewerkt

Wet op het Onderwijstoezicht.

In de Wet op het onderwijstoezicht wordt geregeld dat de Inspectie van het Onderwijs toezicht houdt op de kwaliteit van voorschoolse educatie. In de periode tot 2013 d.m.v. een zogenaamde bestandsopname van de VVE-locaties in alle gemeenten. Doel is dat een landelijk beeld ontstaat van de mate van kwaliteit van de voorschoolse educatie. Zodra de bestandsopname is afgerond wordt overgeschakeld op het signaalgestuurde toezicht.

Wet op het Primair Onderwijs (WPO)

In de Wet op het Primair Onderwijs wordt de regierol van gemeenten ten aanzien van het onderwijsachterstandenbeleid verstevigd en wordt de verantwoordelijkheid voor het aanbod en de toegankelijkheid van voorschoolse educatie neergelegd. In de WPO zijn de volgende verplichtingen opgenomen:

- a. aanbieden van voldoende voorschools aanbod voor de doelgroepkinderen
- b. afspraken maken met schoolbesturen en houders van kindercentra en peuterspeelzalen m.b.t.:
 - definiëren en werving van de doelgroep
 - toeleiding naar de voor- en vroegschoolse voorzieningen
 - zorgdragen voor een doorgaande leerlijn naar vroegschoolse educatie
 - het behalen van resultaten bij de vroegschoolse educatie
- c. de ouderbijdrage voor alle deelnemers aan voorschoolse educatie maximeren per 1-1-2011. De ouderbijdrage moet worden vastgesteld op het niveau dat overeenkomt met de netto kosten voor kinderopvang.

2.2 Wat betekent dit voor gemeenten

De wetwijzigingen gaan in per 1 augustus 2010 (en op onderdelen per 1 januari 2011). Gemeenten krijgen de wettelijke verantwoordelijkheid om aan alle kinderen die dat nodig

hebben (zogenoemde doelgroepkinderen) voorschoolse educatie aan te bieden via peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. M.a.w. een dekkend aanbod van voorschoolse educatie in kinderdagverblijven en peuterspeelzalen organiseren voor doelgroepkinderen:

- De gemeente moet voldoende plaatsen voor voorschoolse educatie aanbieden. Ouders van kinderen uit de doelgroep moeten kunnen rekenen op een plaats voor hun kind in een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf met voorschoolse educatie. De gemeente bepaalt door middel van subsidieverstrekking welke peuterspeelzalen en kinderdagverblijven voorschoolse educatie gaan verzorgen.
- Er moet een goede spreiding van de voorschoolse educatie zijn, zodat segregatie wordt tegengegaan.
- Voorschoolse educatie moet voor alle ouders te betalen zijn. Daarom wordt de Wet op het primair onderwijs zodanig aangepast dat de bijdrage die ouders betalen voor voorschoolse educatie op de peuterspeelzaal niet hoger is dan de maximale bijdrage die ze voor kinderopvang zouden betalen als ze recht zouden hebben op de maximale kinderopvangtoeslag. Wijziging gaat in per 1 januari 2011.
- Ouders moeten kunnen rekenen op kwaliteit. De gemeente wordt verantwoordelijk voor een kwalitatief volwaardig aanbod van voorschoolse educatie. Het gaat om effectieve programma's.
- De gemeente moet zich samen met de partners, i.c. de kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en basisscholen inzetten voor een goede toeleiding van de kinderen die een risico hebben op een taalachterstand in het Nederlands. Een warme overdracht, voorzetting van de speciale aandacht voor bepaalde doelgroepkinderen waar nodig en een doorgaande lijn op de diverse ontwikkelingsgebieden (cognitief, sociaal-emotioneel en motorisch) zal onderdeel zijn van het VVE plan van de gemeente. In de werkgroep VOPO van de gemeente wordt nader overlegd over die doorgaande lijn en de facilitering daarvan.

Hoofdstuk 3. Lokaal VVE-beleid 2011-2014

3.1 Algemeen

In de afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in VVE-activiteiten. Gemeentebreed is het taalstimuleringsprogramma "Jan Klaassen gaat op stap" ingevoerd in alle peuterspeelzalen en in de kinderdagverblijven van de Stichting de Markenlanden en Stichting de Zuidwester. Vanaf 2005 is het VVE-programma *versterkt met Boekenpret* en (door het ministerie ontwikkeld) Taallijn VVE. Beide programma's zijn opgenomen in de databank effectieve jeugdinterventies van NJI. Hiermee zijn alle leidsters en leerkrachten in groep 1 en 2 extra geschoold op het gebied van taalondersteuning aan jonge kinderen. De bibliotheek van Etten-Leur heeft een aandeel in de deskundigheidsbevordering van leidsters: zij zijn erkend trainer Taallijn VVE en weten daarmee de verbinding te leggen van voor naar vroegschoolse. Daarnaast heeft de bibliotheek een belangrijke rol wat betreft de logistiek/planning en levering van thema materialen. Daarmee is de bibliotheek een belangrijke partner bij de VVE taal- activiteiten.

Er wordt continu geïnvesteerd in het vergroten van de deelname aan voorschoolse voorzieningen. Ter ondersteuning van de voorschoolse voorzieningen is vanaf de start van het VVE-beleid een Interne Coördinator Peuterzorg (ICP-er) actief voor vroegtijdige signalering van 'zorgleelingen' en handelingsgerichte begeleiding van leidsters.

3.2 Kaderstelling van het lokale VVE-beleid 2011-2014

- a. de gemeentelijke VVE-uitkering wordt besteed conform de regels m.b.t. de specifieke uitkering t.b.v. het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (zie bijlage 1)
- b. doelgroep: kinderen met een feitelijk geconstateerde achterstand hetzij door het consultatiebureau (score op spraak/taal ontwikkeling bij 2 jaar) hetzij op advies van de ICP-er en geregistreerd door het consultatiebureau
- c. alle kinderen krijgen 2 dagdelen aangeboden, doelgroepkinderen krijgen 4 dagdelen aangeboden.

Vanaf schooljaar 2011-2012 zal het VVE-programma gedurende 4 dagdelen aangeboden moeten worden aan de doelgroep. In schooljaar 2010-2011 moeten we dit organiseren.

Hoofdstuk 4. Financien

De middelen waarover de gemeente kan beschikken om de doelstellingen uit de wet OKE en aanvullende lokale doelstellingen ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie te behalen zijn afkomstig uit twee geldstromen:

- Accres van het Gemeentefonds (niet geormerkt). Voor de gemeente Etten-Leur komt dit neer op een bedrag van € 73.000,--. Dit bedrag is in de gemeentebegroting van 2010 inmiddels geormerkt voor peuterspeelzaalwerk.
- Specifieke uitkering van het Rijk (geormerkt; te besteden conform de AMvB Onderwijsachterstandenbeleid): € 279.933,--.
- De rijksbijdrage wordt ingezet om de doelstellingen uit de wet OKE en de aanvullende lokale doelstellingen ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie te behalen.

Hoofdstuk 5. Monitoring

Ruim 300 gemeenten in Nederland ontvangen van het rijk extra middelen voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. In deze gemeenten wordt samen met scholen inhoud gegeven aan het lokale VVE-beleid. De vraag naar wat alle inspanningen op het gebied van VVE in de afgelopen jaren concreet hebben opgeleverd, wordt meer en meer gehoord. Het ministerie van onderwijs heeft Sardes gevraagd een landelijke VVE-beleidsmonitor in te richten. Aan het einde van de lopende beleidsperiode 2006-2010 moet de monitor een overall beeld te geven van de stand van zaken VVE. In de VVE-monitor 2009 is geconstateerd dat het aantal bereikte gewichtenpeuters (de voorschoolse doelgroep) gestegen is van 53% in 2007 naar 80% in 2009. Op basis van een meting is het doelgroepbereik van deze doelgroep in Etten-Leur per 1 augustus 2009: 97%

Concrete actiepunten uit onderliggende beleidsplan zijn samen met de VVE-partners vertaald in een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma zal gedurende de volledige planperiode gebruikt worden als sturings- en verantwoordingsdocument. In het 1^e half jaar 2011 zal een concrete lokale VVE-monitor worden opgesteld inclusief meetinstrumenten. Hierbij zal aangesloten worden op de landelijke VVE-beleidsmonitor.

Hoofdstuk 6. Taken, verantwoordelijkheden, procedures

Taken/Verantwoordelijkheden:

De volgende stappen worden in dit proces gevolgd:

- 1) De gemeente ontwikkelt een VVE-nota op basis van een analyse van de lokale situatie. Dit plan geeft inzicht in de uitgangspunten die de gemeente hanteert. Tevens blijkt hieruit welke middelen beschikbaar zijn;
- 2) De voorschoolse instellingen en schoolbesturen formuleren aanvullende kaders en uitgangspunten, voor haar eigen (voor)scholen, onder andere voor de inzet van VVE-subsidies en gewichtengelden;
- 3) De voorschoolse instellingen en hieraan gerelateerde (welzijns)instellingen dienen jaarlijks een subsidie-aanvraag in bij de gemeente m.b.t. de uit te voeren VVE-activiteiten;
- 4) In het VoPo overleg overlegt de gemeente met alle VVE-participanten over de bereikte resultaten en de inzet van de eigen middelen;
- 5) Jaarlijks vindt evaluatie en desgewenst bijstelling van het beleid plaats.

Procedures

Het schooljaar 2010/2011 is een overgangsjaar/voorbereidingsjaar met betrekking tot het lokaal VVE-beleid in Etten-Leur voor de nieuwe planperiode. Om in staat te zijn om m.i.v. het schooljaar 2011-2012 het nieuwe VVE-beleid uit te kunnen uitvoeren is de volgende procedure gevolgd:

20 juli 2010	1 ^e conceptnota in VoPo
11 november 2010	2 ^e conceptnota in VoPo
18 november 2010	concept plan in Themagroep Brede Scholen
6 december 2010	vaststelling in LEA
December 2010	vaststelling college
December 2010	beoordeling aanvragen en beschikken
1 januari 2011	ingangsdatum OKE

Bijlage 1: subsidieregel:

Het toekomstig VVE-beleid van onze gemeente is vervat in de beleidsregel **“Subsidieverstreking Voorschoolse Educatie”**. Wij zijn van mening dat we met deze beleidsregel een instrument hebben waarmee we onze gemeentelijke verantwoordelijkheid vorm kunnen geven. We sturen hiermee aan op meer en betere voorschoolse educatie in de kinderopvang en peuterspeelzalen. Peuterspeelzalen en kinderopvanginstellingen gaan hiervoor meer **samenwerken**.

De doelstelling van de beleidsregel is:

- Vanaf 2011 aan alle kinderen met een risico op taalachterstand in de Nederlandse taal (doelgroepkinderen) een voorschools educatieprogramma aanbieden.
- De voorschoolse educatie is van goede kwaliteit en financieel toegankelijk.
- Het toezicht is goed geregeld.
- Bij het aanbod wordt rekening gehouden met het tegengaan van segregatie.
- Er is sprake van een doorgaande leerlijn naar de vroegschoolse educatie.
- Er worden concrete resultaatafspraken gemaakt van de vroegschoolse educatie

Uitgangspunt is de toedeling van middelen zoveel mogelijk naar de feitelijke achterstand van peuters (geconstateerd en geregistreerd door het consultatiebureau of door de ICP'er).

Bij de beoordeling van de subsidie wordt rekening gehouden met de volgende criteria:

1. Subsiëring komt in eerste instantie ten goede aan de invulling van kindplaatsen en benodigde leidsteruren voor voorschoolse educatie bij peuterspeelzalen en kinderopvangcentra.
2. Ook ondersteunende activiteiten kunnen voor subsidiëring in aanmerking komen. Met name ondersteunend bibliotheekwerk, activiteiten op gebied van observatie, signalering en werving van doelgroepkinderen.
3. Alleen instellingen die participeren in de gemeentelijke werkgroep Voorschoolse Opvang – Primair Onderwijs (VOPO-werkgroep) kunnen in aanmerking komen voor een subsidie. De betrokken partijen zijn verplicht om met de gemeente afspraken te maken die leiden tot een optimaal bereik van alle doelgroepkinderen.
4. Alleen peuterspeelzalen en kinderopvangcentra die meewerken aan de harmonisatie van de kinderopvang kunnen voor subsidie in aanmerking komen. De voorschoolse educatie in de kinderopvang wordt versterkt.
5. Peuterspeelzalen voldoen aan de landelijke kwaliteitseisen voor peuterspeelzalen. Op een groep van maximaal 16 kinderen staan twee leidsters (leidster-kindratio 1:8), waarvan minimaal één beroepskracht met een opleiding op SPW-3 niveau of equivalent. Voor voorschoolse educatie geldt dat er minimaal twee beroepskrachten op een groep staan.
6. VVE-programma's voldoen aan de volgende kenmerken:
 - Doelgroepkinderen volgen minimaal een jaar vier dagdelen per week een VVE-programma dat wordt verzorgd door gekwalificeerde leidsters.
 - Er is een intensieve begeleiding van kinderen.
 - Er is een duidelijk uitgewerkte methodiek die voldoet aan landelijk gestelde VVE normen.
 - Het programma besteedt veel aandacht aan taalverwerving.
 - Het programma is flexibel; het kan bijvoorbeeld worden aangepast aan de doelgroep of aan de situatie op de peuterspeelzaal / kinderopvangcentrum.
 - Er zijn speciale activiteiten voor ouders. Te denken is aan stimuleren van voorlezen, opvoedingsondersteuning, empowerment.
 - Er zijn voor leidsters/leerkrachten voldoende mogelijkheden om goed met het programma te (leren) werken (scholing, trainingen, opfriscursussen, begeleiding op de werkplek of in werkoverleg,).

- Het programma heeft een doorgaande leerlijn van peuterspeelzaal/kinderopvang tot en met groep 2 van de basisschool, maar bij voorkeur langer.
- Er zijn veel mogelijkheden voor verbale interactie tussen leidster / leerkracht en kinderen.
- Er is sprake van nauwe samenwerking tussen peuterspeelzaal, basisschool, ICP'er, kinderdagverblijf en JGZ (bijvoorbeeld overleg of gezamenlijke deelname aan trainingen).